

PRACOVNÍ LIST – ZVÍŘECÍ REKORDMANI

Obyvatelé zvířecí říše si nejsou rovni – někteří jsou nepředstavitelně rychlí, jiní působivě silní, další smrtelně jedovatí nebo prostě a jednoduše neuvěřitelně velcí. Proč? Protože jim to dává výhodu nad druhy, se kterými soupeří o místo na slunci.

Zkus jednotlivé rekordmany poznat.

- Je to nejrychlejší suchozemský tvor na světě, žijící v Africe a Arábii. Dokáže běžet rychlostí až 120 kilometrů za hodinu, ale pouze na vzdálenost 200 metrů. Pokud svou kořist nedostihne do 20 sekund, lov obvykle vzdá. To se však příliš často nestává – patří k nejdokonalejším predátorům a 70 % jeho loveckých pokusů končí úspěchem. Při maximální rychlosti se pohybuje skoky dlouhými až 7 metrů. Přesto na svůj rekordní výkon příliš nespolehá. Při lovu se spokojí s 55 kilometry za hodinu a mnohem důležitější je pro něj schopnost pružně měnit akceleraci, která mu zajišťuje neuvěřitelnou hbitost.
- Tento rekordman vyniká v běhu na dlouhé tratě, který kromě vytrvalého běhu, kdy dokáže běžet až 55 kilometrů za hodinu, je zajímavý také svými rohy, které má vidlicovitě rozeklané, což také značí jeho jméno.
- Žába, jejímž domovem je kolumbijský prales, je nejedovatějším tvorem planety. Tato rekordní vlastnost jí slouží jako obranný mechanismus. Nevelký obojživelník má k dispozici pouhý jeden miligram smrtící látky. I to ale stačí k zabití deseti tisíc myší, dvaceti lidí nebo dvou slonů afrických. Této skutečnosti využívají domorodí Kolumbijci z kmene Chocó, kteří žabí jed shromažďují a nanášejí na hroty šípů. Přestože jsou tyto žáby šikovnými a inteligentními lovci, svůj jed nepoužívají k útoku. Vzácný alkaloidní toxin, který trvale zabraňuje nervům v přenášení impulsů a zanechává svaly ve smršťeném stavu, je obsažen v jejich kůži a chrání je před predátory.
- Dravý pták, kterého najdeme takřka na celém světě, je nejrychlejším živočichem ze všech. Dravec krouží vysoko na obloze a pozoruje dění pod sebou. Jakmile ve vzduchu spatří kořist, přejde do střemhlavého letu, který se vyznačuje strmým úhlem, přímou dráhou a vysokou rychlostí. Díky aerodynamickému tvaru těla tato rychlost přesahuje 300 kilometrů za hodinu. Jakmile dosáhne svého cíle, prudkým nárazem ho omráčí a zmocní se ho. Kdyby narazil do těla kořisti, kolize v takové rychlosti by ho s největší pravděpodobností zabila. Míří proto především na křídla. Někteří ptáci toho využívají a brání se shlukováním do těsných hejn.
- Vyskytují se v nespočtu variací po celém světě, jsou nejrychlejším létajícím hmyzem. Tato rekordní vlastnost slouží okřídleným členovcům při lovu. Komár mávne křídly pětsetkrát za sekundu, tento hmyz jen třicetkrát. Navzdory této překvapivě nízké frekvenci dosahují při letu rychlosti přesahující 50 kilometrů za hodinu. Dokáží bleskurychle měnit směr, létat pozpátku, do stran, nahoru i dolů a vznášet se na místě. Mimořádná hbitost jim umožňuje lovit za letu a některé druhy kořist v letu rovnou konzumují. Při lovu jim napomáhají také velké oči složené z tisíců drobných oček a specializovaná nervová soustava, která umožňuje neomylně stopovat pronásledovaný cíl.

- Je největším suchozemským tvorem na světě. Díky této rekordní vlastnosti nemá žádného přirozeného nepřítele. Gigantičtí savci dorůstají výšky až 4 metry, délky 9 metrů a hmotnosti 7 tun. Přestože se kvůli své hmotnosti musejí při pohybu dotýkat země vždy třemi končetinami, nejsou neohrabaní a v běhu dosahují rychlosti až 40 kilometrů za hodinu. Mají nejen největší tělo, ale také uši, které jim umožňují slyšet infrazvuky a regulovat teplotu. Dále mají nejdelší chobot, který slouží k dýchání, pití a manipulaci s předměty. Zatímco lidské tělo se skládá z 600 svalů, v chobotu jich najdeme na 40 tisíc.
- Největším živočichem je však někdo jiný. Může vážit až 180 tun a dorůstá délky až 33 metrů. Jen jeho jazyk váží 4 tuny a srdce téměř 5 tun, tolik váží dospělý slon. Nejtěžší sloni však váží až 12 tun. Tento tvor se živí pouze krillem, což jsou malí mořští koryši žijící v oceánu, kterých za jeden den spolyká až 40 milionů.
- Tito brouci jsou proporcionálně nejsilnějšími živočichy na světě. Tato rekordní vlastnost slouží samečkům při zápolení o přízeň samiček. Svaly brouků se na rozdíl od obratlovců nacházejí uvnitř jejich vnější kostry, a tak mají mnohem více místa k přichycení. Díky tomu dokáží unést až 850násobek své vlastní hmotnosti. Aby se jim člověk vyrovnal, musel by zvednout 65 tun, což odpovídá bitevnímu tanku. Prominentní rohy a štíty nejrůznějších tvarů a velikostí využívají samečci při soubojích o samičku, ke kterým dochází v období páření. Dva brouci zaklesnou rohy do sebe a začnou se drtivě přetlačovat. Vítěz, který zůstane pevně na svém místě, zvedne poraženého do výšky a shodí ho ze stromu.
- Jsou nejpomalejšími savci na světě. Tato rekordní vlastnost je činí takřka neviditelnými a chrání je před predátory. Jejich pověst není příliš lichotivá, ale navzdory svému jménu nejsou vůbec líní – jsou jenom opatrní. Draví ptáci, kteří se na kořist zaměří v momentě, kdy se začne hýbat, si pomalého tvora splývajícího s lesem vůbec nevšimnou. Za normálních okolností se pohybují rychlostí 0,2 km/h. Téměř celý život tráví v hustých korunách vysokých stromů, kde visí hlavou a hřbetem dolů. Za větev jsou zaháknutí dlouhými silnými drápy. Stejnou polohu zaujímají i ve spánku, přičemž prospí 10 až 20 hodin denně.
- Jsou tvory s nejvyvinutější kombinací smyslů na světě. Tato rekordní vlastnost jim slouží při lovu a činí z nich dokonalé predátory. Zatímco člověk vnímá své okolí prostřednictvím pěti smyslů, oni disponují osmi – zrakem, sluchem, hmatem, chutí, čichem, postranní čárou, smyslovými dutinami a takzvanými Lorenziniho ampulemi. Pověsti, které panují o jejich čichu, bývají přehnané, ale i tak tyto paryby dokáží zachytit pach jediné kapky krve na vzdálenost půldruhého kilometru. Lorenziniho ampule pak zaznamenávají i zcela nepatrné změny elektrického pole. To vytvářejí všichni živočichové, a tento tvor je tak schopen najít svou kořist, i když je zahrabaná v písku nebo se pohybuje ve tmě.

Další rekordmani:

- **nejdelší:** co se týče délky, předčí plejtváka obrovského **medúza žahavá** - talířovka obrovská, ta má tělo velké sice jen 2 metry, její chapadla však mohou dosahovat délky až 37 metrů.
- **nejmenší:** **ryba Schindleria**, která měří pouhých 7-8 milimetrů.
Nejmenším savcem je rejsek **bělozubka nejmenší**, která měří 3-5 centimetrů a váží kolem 2 gramů.
Nejmenším hmyzem jsou **brvušky**, které mohou měřit pouhých 0,2 milimetru.
- **Nejstarší:** nejdéle žijícím živočichem jsou **želvy**, ty se dožívají více než 200 let, nejvyšší zaznamenaný věk u želvy je 255 let. Tohoto věku se dožila želva jménem Adwaita.
Vysokého věku se dožívají také velryby, **velryba grónská**, žila až 211 let.
- **nejkratší dobu** žije **jepice**, ta žije pouze 24 hodin, nemá vůbec vyvinuté trávicí ústrojí, a tudíž nepřijímá ani žádnou potravu, žije pouze ze zásob, které si vytvořily jako larvy. Po spáření jepice umírá.

Správné odpovědi: gepard štíhlý, vidloroh, pralesnička strašná, sokol stěhovavý, vážky, slon africký, plejtvák obrovský, nosorožci, lenochodi, žraloci,